

(6138)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagós)

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

Pí y Margall, president dels Jochs Florals (per Apeles Mestres)

ANS QUE TOT

ELS'HI aquí que 'l dimecres tot just llevat y en el moment precís en que anava á posarme á la feyna, trucan á la porta de casa y entra 'l mosso de ca'n López, entregantme una llenca de paper que diu aixís copiat á la lletra:

CAPITANIA GENERAL DE CATALUÑA—ESTADO MAYOR.

«De O. (*) del Excmo. Sr. Capitán General se servirá Vd. ó un delegado suyo presentarse á este E. M. (***) á las 11 de la mañana para recibir instrucciones referentes á la censura previa que se ha establecido con esta fecha.

»Barcelona 9 Mayo de 1901.—De O. de S. E. (***) El Teniente coronel de E. M.—RAMÓN MORERA.

»Sr. Director del periódico LA CAMPANA DE GRACIA.»

L'ofici va produhirme de moment un gran alivi. Al llevarme tenia singlot y 'm va passar desseguida. Pero després...

Ara 'ls vaig á dir lo que 'm va passar després.

Serían quarts de nou quan saltava del llit y las nou quan vaig estar llest del desdejuni y 'm vaig asseure á la taula de treball.

Taula de treball era avants; pero en virtut del ofici transcrit que 'm condemnava á dos horas de *huelga forcosa*, se 'm transformá en una especie de reclinatori de devotas meditacions.

No 'ls diré jo lo que va passar per mon magí mentres esperava las onze, l' hora de la cita; es á dir, no las onze justas, sino dos quarts; perque ab la ditxosa huelga no hi ha tranvías y á la Capitania general s' hi ha de anar á peu.

Mirava endintre de mí mateix: repassava lo més íntim de la meva conciencia, replech per replech, tabella per tabella, sense trobarhi aquesta vegada ni un trist tel de cèva que 'm fes plorar els ulls. Jo no soch cotxero, ni cobrador de tranvías, jo no soch partidari de la huelga general... perque encare que 's fes, jo hauria de treballar describintla; jo no he trencat cap vidre, ni cap olla, y á pesar de tot me sembla que seré jo junt ab els demés companys de premsa els que haurém de pagar la trencadissa.

Aixís va 'l mon, ó sino 'l mon, aixís va Espanya.

A l' hora convinguda 'm trobava á la sala-biblioteca del Estat Major, según pis de la Capitania general, que de tant anarhi de un quant temps ensá als periodistas ja ens sembla á casa nostra. Per la meva part casi vaig més á n' aquella Biblioteca que á la del Ateneo, y aixó que 'n soch soci.

Allí varem trobar nos ab el simpátich tinent coronel Morera y prompte varem quedar entesos.

Podém parlar de tot menos de carlins, de catalanisme, de huelgas y de quant redundi en desprestigi de qualsevol autoritat constituïda.

Es á dir de tot menos de tot. Fórmula algebraica T—T=R. La T vol dit Tot; la R vol dit Res.

Y hem de fer encare un altre miracle: no podém parlar de res y no podém publicar el número en blanch.

Per fortuna la censura previa ens ajudarà á realisar aquest prodigi. Nosaltres, á las horas senyaladas previament, li portarém el cartipás, y la censura tatará lo que millor li sembli. De manera qu' ella fent corre 'l llapis roig y nosaltres fent corre la tinta negra; ella causantnos baixas y nosaltres omplint els buyts que las baixas deixin, molt será que ab paciència y saliva no fem alló del elefant y la forniga.

(*) Aquesta O. vol dir orden.
(**) Aquesta E. y aquesta M. volen dir Estado Mayor.
(***) Vol dir de Orden de Su Excelencia.

—Aquí 'us deixo aquests símbols nous de trinca, en substitució dels que teníau, que per infantils y mansos no anavan en lloch.

Resigninse, donchs, á llegir el periódich tal com surti, no será may tal com nosaltres el voldríam escriure.

Ja se sab que aquí á Espanya, de molt temps ensé la premsa periódica es com el pobre Manxaire del *Ferrer de tall*. Totas las culpas se donan al Manxaire; el Manxaire se 'n emporta totas las encarregadas.

Aquesta es la nostra planeta. Y vostés, lectores estimats, ja ho sabrán tenir en compte, tractantnos ab la deguda consideració y ab la misericordia á que 'ns fem dignes per haver nascut tan desgraciats.

Pensin qu' en aquest país dels vice-versas, la premsa no ha sigut creada pera premsar, sino pera ser posada en premsa.

LA REDACCIÓ

DE DIJOURS A DIJOURS

QUE 'ls ne diria de cosas si pogués parlar! ¡Que 'ls ne contaria si pogués escriure!

Perque á Barcelona n' han passadas moltas, moltíssimas... pero la mes grossa de totas ha sigut la suspensió de las garantías constitucionals y la proclamació del estat de guerra.

Dimecres al matí va apareixer el bando corresponent en las principals cantonadas, y encare que 'l tamany del paper era molt mes petit qu' en otras ocasions, el seu contingut venia á ser el mateix de sempre.

En vista de lo qual podrém dir que succeeix ab els bandos, lo mateix qu' en els pots, qu' en els petits es en els que hi ha la bona confitura.

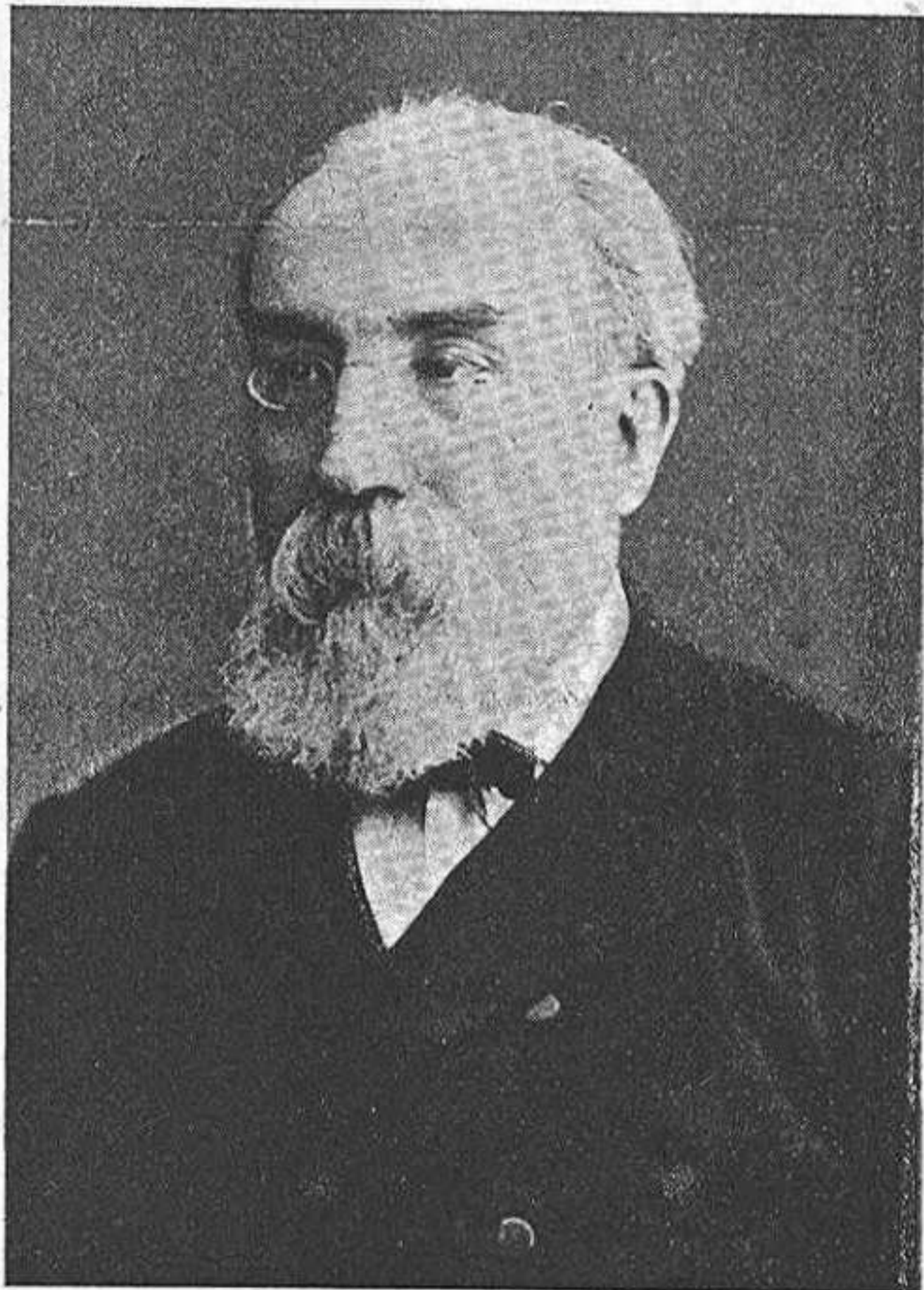
Ja que no de las *huelgas*, ni del catalanisme, ni dels carlins, materias totalment excluidas per ordre superior de l' acció de la premsa, podria parlarlos de las próximas elecciones de diputats á Corts, comensant per preguntar:

¿Es possible que á Barcelona s' efectuhin, estant, en plé período electoral, tota la provincia en estat de guerra?

Desitjo qu' en Sagasta, quan estigui cansat de gratarse la barba, 'm torni la resposta.

Mentres quedo esperantla, permetim que 's declari en vaga forrosa aquest humil revister y afectísim S. S. dels lectors de LA CAMPANA DE GRACIA.

PEP BULLANGA (*)

P. Pi y Suñer

EN PI Y MARGALL Á BARCELONA

LA CAMPANA DE GRACIA saluda ab tota l' efusió del seu cor al gran repúblic, modelo de varons austers y espill de polítichs honrats.

Al ferli la nostra visita l' dia mateix de la seva arribada, 'l trobarem fort y sá á sos 77 d' edat, y seré com la rahó que té un alberch, ó millor que un alberch, un sagrari en son privilegiat cervell.

Sa fesomia de apóstol destella simpática veneració que s' imposa á qualsevol que 'l contempli.

Y un se pregunta:

¿Cóm en aquesta terra de saltimbanquis polítichs, un home dels prestis inmensos, del talent extraordinari, de l' honradés immaculada de aqueix ilustre fill de Barcelona, no 's veu enlayrat per l' opinió unánim dels ciutadans, estant la patria may com avuy necessitada de varons virtuosos, purs y inteligents que donguin á la conciencia nacional un impuls decisiu per las vias de la seva regeneració?

Dificil es formular una resposta satisfactoria á la antecedent pregunta.

La causa de aqueixa preterició sols pot atribuir-se á la fatal subsistencia de certs obstacles tradicionals que privan en absolut que 'ls homes que valen pogan posarse al servey del seu país, encarregantse de la direcció suprema de la gobernació de la patria.

El país tenint com té segrestada l' expressió de la seva soberanía, se veu en la impossibilitat d' elegir als homes que podrián redimirlo.

(*) No se m' oculta que fins aquest apellido es avuy perillós; pero es el meu y no me 'l puch mudar.

Tan gran es la degeneració que pesa sobre d' ell, que tenint el remey á la má no pot usarlo.

En Pi y Margall, després de tants anys d' ausencia, no ha vingut á Barcelona á fer política, ni tan sisquera á treballar la seva candidatura á la Diputació á Corts, que avuy sustentan tots els republicans barcelonins units, sens una sola excepció.

Elevat á la presidencia dels Jochs Florals, vingú sols á enlitr la poética festa, honrantla ab un dels fruys més saborosos de son talent.

Festa antiquada y casi exclusivista, mantenedora de certas ideas mesquinas, de determinadas propensións antipáticas á tot esperit que senti l' alé del progrés modern, D. Francisco Pi y Margall ab sols son discurs presidencial l' ha treta del carner en que 's consumia, elevanta, palpitant de vida á las regions lluminosas de la idea humana y universal.

Que Catalunya mantingui son caràcter, estimi sas tradicións, conservi sas costums, fassi valer els drets naturals de la seva personalitat, dintre sempre de la mare Espanya jenorabonal.

Però al ferho que no reculi may un pas en el camí del progrés modern. Lliuris, com de una malaltia enervadora y á la fi mortal, de tota regressió á uns temps que han passat pera no tornar may més. No sacrifici baix cap concepte l' essencia del seu esperit á las meras condicións de la forma. Sía per damunt de tot liberal y democrática en tota la extensió de la paraula.

De aqueixa conformitat es l' ánima que palpita en l' admirable discurs qu' en Pi y Margall pronunciá diumenje en el gran Saló de la Lotja, y se 'm figura que molts dels que 's diuen catalanistas, de manifestas propensións reaccionarias, no 'l van entendre prou bé quan tant varen aplaudirlo.

D' altra manera, si reaccionaris no fossen, admirarian de plá y sense una sola esmena tot el programa de 'n Pi y Margall, per lo que té de práctic y complet, per lo que té principalment de aplicable á tota la nació espanyola. Perque aixís com el catalanisme ab sas intransegencies conta tants y tants enemichs fora de Catalunya, el federalisme suma un gran número d' elements valiosos en totas las regions de la Peninsula ibérica.

La idea ja més que regional, ja més que nacional; la idea universal y humana de 'n Pi y Margall, resplandeix sobre tot en els tres párrafos substanciosos que dedica á glossar l' antic lema dels Jochs Florals: *Patria, Fides, Amor*.

Era aquest fins ara tal com s' entenía un lema restringit, escanyat, mesquí, de marcat sabor tradicionalista, que no traspasava 'ls límits de una mera significació poética, arcaica y rancia. Sols al geni de 'n Pi y Margall li estava reservat donar alas á las tres famosas paraulas, transformantlas de flors de sepulcre qu' eran, en tres grans ideas capassas de pendre forma y consistencia d' astres lluminosos en el cel del pensament humá.

Vejis si no es digna de ser esculpida ab caràcters d' or la inspirada glosa de 'n Pi y Margall:

«*Patria*. Hi ha una patria per tots los homes: la terra. Hi ha una patria qu'ns han fet segles de les metexes glories y fatigues: la nació. Hi ha una patria que forman la mateixa llengua, les mateixes lleys y 'ls mateixos usos y costums: la regió hont vam nexer, hont nos vam educar y hont tenim los sepulcres dels nostres pares. Siguem catalans, espanyols, humans.

«*Fides*. Fides, tantseval com fidelitat y fe. Siguem fidels y lleals á lo qu'ns diu la rahó y 'ns mana la conciencia. No mentim ni á Deu ni als homes. Tinguem sempre la braham de les nostres conviccions y si per cas cal, marquémles ab la nostra sang y ab la dels nostres fills.

«*Amor*. ¿A qui no hem de tenirne? Lo devém á tot ser humá qualsevol que sigui sa regió, la seva nacionalitat, les seves creencies, lo seu color, la seva raça. No'n tenen malaventuradament les nacions poderoses avuy més que may amigues de valdres de la força. No'ns cansém de proclamarlo y practicarlo.»

La glosa de 'n Pi y Margall per la seva elevació, per la seva amplitut, pel seu sentit fundament humá deuria convertirse en l' Evangeli de la terra catalana.

Ab ella, per divisa, podria guanyarse Catalunya la honrosa condició de guadora de l' endarrerida Espanya y ademés las simpatias ardentas de tots els pobles civilisats, que combregan en els altars de las santas ideas fraternals y emancipadoras de la conciencia.

P. K.

POBRETAS!

¿S' han cumplert las profecias! Deu ó dotze dias há els antiechs zaragozanos ja ho venfan anunciand. «A jutjar per certas tacas qu' en el cel s' han observat, se 'ns prepara un gran eclipse, un eclipse colossal. Y així ha estat. Dimars al vespre ¡ay! se 'ns varen eclipsar las pobretas garantias, tías constitucionals!

¿Que si aixó ha sorprés? Ni gota. Quan vaig veure que 'ls brivalls entretenían els ocis apedregant els fanals; quan van dirme que una colla de tipos aixelabrats cantavan á tota máquina la cansó del *cop de fust*, desseguida vaig pensarho: —¡Veyám si aixó ho pagarán las pobretas garantias, tías constitucionals!

Es la fórmula invariable dels nostres braus gobernants. ¿Que la situació no pinta y la gent arrufa 'l nas?

¿Que la premsa 's descantella y diu massa las vritats? ¿Que l' atmósfera s' escalfa y 'l cel pert el color blau? Vinga inecontinent la ploma, quatre gargots, y allá vá: —Suspenas las garantias, tías constitucionals.

En vistut d' aquesta táctica, dels dotze mesos del any n' estém vuyt ó nou, al menos, dins de l' anormalitat. Ara per culpa dels gremis, ara per qüestions del gas, ara perque 'ls caracs rabes, ara perque 'ls obrers naps, mani en Mateu, mani en Paco, contínuament hem d' estar despulitats de garantias, tías constitucionals.

¿Qué ha passat á Barcelona? Si no s' ho fan explicar per un qu' estigui en l' intríngulis, l' ase 'm flich si ho entendrán. Lo únich que d' aquest barullo resulta una mica clar es que als de dalt els agrada governar sense entrebanchs, y al veure un moment propici, prescindint d' escritpols, zás! han suspés las garantias, tías constitucionals.

¡Quina ganga ara!... S' acosta el dia d' aná á votar: el poble tenia ganas de fer baldeig general; en las flas dels adictes veyan ja veni' l' fracás y 'l pánich de la derrota anava creixent per graus, quan de prompte, ¡Viscat... ¡Morit... y la frueta s' ha girat. ¡Ja no tonim garantias, tías constitucionals!

¿Ha d' afectarnos la broma dels senyors de l' olla?... ¡Bah! Per suspensió mes ó menos, no vindrá d' aquí, ¿vritat? Cabalment per aquests barris hi estém ja tan avestas y de jugadas d' aquestas n' hem vist tantas en pochs anys, que per nosaltres lo lògich lo corrent, lo regular, es no tenir garantias, tías constitucionals.

C. GUMA

HISTORIA

Desde la caiguda de la República (janer de 1874) fins avuy dia de la fetxa, han pesat sobre Catalunya els següents períodos d' Estat de guerra.

Del 5 de janer de 1874 al 10 de janer de 1877.
Del 31 de mars de 1882 al 15 abril del mateix any.
Del 15 de agost de 1884 al 3 de setembre següent.
Del 2 de maig de 1890 al 21 de juny següent.
Del 12 de juny de 1892 al 26 de juliol següent.
Del 10 de novembre 1893 al 1.er de janer 1895.
Del 8 de juny de 1896 al 12 de desembre 1897.
Del 15 de juliol de 1898 al 8 de janer de 1899.
Del 24 de octubre de 1899 á principis de 1901.
Del 8 de maig de 1901 fins que 'ns diguin prou.

Total de viure enterament privats de las garantias legals: passa de vuit anys. Y lo que se 'ns hi farà viure. Observin com desde l' any 93 apenas se 'ns ha donat un petit respiro.

Sembla que 'ls governs ens fassin passar els túnels de Garraf: per cada clariana de llum una llarga pero molt llarga extensió de fosca.

En vista de aquests datos cal fer una reflexió, y es la següent:

O bé Catalunya, considerada la primera regió d' Espanya per son estat de civilisació y cultura es un poble totalment ingobernable, y en tal cas els deixo considerar que tal serán las restants regions menos cultas y civilisadas, ó bé 'ls governs no están á la deguda altura y no tenen la confiansa del país. De aquests dos extréms, are vostés mateixos poden adoptar el que millor els sembli.

P. DEL O.

A en Milá y Pi-pí ha lograt centre mérits ab l' hereu Pantorrilles, contribuint á la disolució del círcul silvelí, y portantli al cassino de la Rambla de Santa Mónica els tristos restos que han quedat de aquella desenganyada agrupació.

Els mes coneguts y caracterisats, avants de rendirse al séu etern enemich, han preferit retirarse á casa seva.

Sols en Milá y Pi-pí y uns quants que no tenen vergonya política s' han avingut á tributar acatament al home del auca.

Ara lo difícil es que l' hereu Pantorrilles se resigni á admetre'ls.

Son desetxos, y li dirá á n' en Milá y Pi-pí. —Ja veurá, no 'ls tregui del cabas, y vosté mateix puji'ls al terrat y deixi'ls al quarto dels mals endressos.

—¿Y un servidor baixará desseguida, no li sembla? —No, vosté quedis ab ells, á fels'hi companyia. ¿Qué no comprén que sense vosté s' anyorarian?

Ara resulta que l' cardenal Rampolla ha dimitit el càrrech de Secretari d' Estat del Vaticá, per tornar-se en disposició de ser elegit papa, tant bon punt en Lleó XIII se 'n vaja al altre barri. Ja va dirho l' Esperit Sant:—Qui juga no dorm.

El bisbe de Tortosa ha publicat una pastoral electoral, y per consegüent política de la creu á la fetxa. Sintesis de la pastoral del bisbe tortosí: «Hi ha qu' enviar á las Corts la representació genuina del *verdader* poble espanyol.» Com si de pobles espanyols n' hi hagués dos; un de verdader y un altre de fals.

Item mes:

«Pecarán els diocessans que no cooperin ab el seu sufragi al triunfo dels candidats católics.»

Ja no 's pot portar mes enllá l' esperit del sectari, que no repara en fer servir el báculo d' arma de combat.

Y á pesar de tot, ja veurán com el govern sagastí que pujá al candelero, per mantenir incólumes els furs del poder civil, al bisbe de Tortosa y á tots els bisbes que l' imitin, per tot cástich els concedirá un ascens, á la primera ocasió que se li ofereixi.

Aixís es l' ex-francmasó Sagasta: li agrada molt que *le den con el báculo en los nudillos*.

En un meeting electoral de Manresa, en Lerroux, ocupantse de la persona qu' es avuy alcalde de aquella ciutat sense que la llei li permeti, vá dir:

«La vara qu' empunya servirá per rómpreli la clepsa si intenta consumir l' últim atropello, robant els vots del poble.»

Diguém com en las plassas de toros:

—¡Bona vara!

Ara á la fi sabém perque en tot aquest temps en Romero Robledo, ha deixat de fer discursos de oposició rabiosa. Ell mateix vá dirho á Sevilla:

Un re-bateig

—¿Tan gran qu' es, y no estava batejat?
—Sí senyor que n' estava; pero li han romput el *batisme*.

Un principi contradit — Exemple gràfic

Las mateixas causas produheixen *distints* efectes.

«He pedido y logrado que se encasille á algunos de los míos.»
Aixís textualment sense ferhi embuts.
Per aixó ha estat tan temps callant el pollastre de Antequera. Perque, massa que ho diu l' adagi de la seva terra:

«Ese gallo que no canta, algo tiene en la garganta.»

Diu un telegrama de Londres:
«750 mil miners han acordat declarar-se en huelga per espay de un mes, dat cas que l' Govern se decideixi á votar l' impost sobre ls carbóns.»
¿Una huelga general de carboners? ¿Aquesta es la mes negra!

LLANSÀ, 5 de maig

Voldríam saber perque un titulat Pare Matías, que, per mes senyas es fill de aquesta vila, ha de insultar des de l' cubell místich, á las noyas, dihent que de descarradas com ellas no n' hi ha en tot l' Empurdá. ¿Y saben perqué? Perque durant la Quaresma van atrevirse á assistir als balls, com si no valgués mil vegadas mes que vajin á un lloch de pública diversió, ahont tothom pot veure lo que 's fá, que no que 's entafurin dintre de certas llogueras místicas, secretas y tenebrosas, ahont una noya pot perdre lo que mes deu estimar.

IGUALADA, 6 de maig

M' han contat que l' altre dia dintre de una iglesia un predicadre explicava la facilitat ab que 'ls que deuen alguna cosa, poden saldar els seus deutes, sens mes que assistint al jubileu. Perque ab el jubileu, segons ell, se fá la pau en tot y per tot. Si l' escarbat negre que aixís predicava te alguns acreedors, ja cal que aquests obrin l' ull. La professió que á tal objecte va efectuar-se 's veje molt concorreguda, especialment de donas, que hi assistiren en número de unas 800, si bé en sa major part pera riure y fer brometa durant tot el curs. Creguin que ab aquests espectacles estém mes divertits de lo que voldríam.

VILAFRANCA DEL PANADÉS, 2 de maig

Jugavan uns noys á pilota en las parets exteriors de una iglesia, quan se veieren perseguits per un faldillotas negras. La mare de un dels nens li digué que no n' hi havia per tant que hagués d' esferchir á n' aquellas criaturas. Resposta del mossén:—Els tingués mes ben educats.—Rèplica de la mare:—Ja ho están. Tant bé ho estiguessen els seus.—Contrarrèplica del enotat:—Ja 'ls hi tinc y molt mes que 'ls de vosté.—Per lo tant, segons confessió propia, tenim á Vilafranca un pare espiritual que te fills en el sentit recte y material de la paraula.

A un pobre malalt, baix l' amenssa de que si 's morís no se li donaria terra sagrada, l' dia del combregar general varen ferli pendre l' hostia poch menos que per forsa.

Un altra y vá l' última. Un merlot negre envia á buscar á una noya joveneta ab el propósit d' entretenirla agradosamente. Y quan després de ferla riure molt se tragué la vara de las virtuts pera fer no se quins jochs de prestidigitació, la noya se li vá escorre com una anguila prenent á tota pressa la porta del carrer. De manera que quan el merlot volia fer el gran joch de mans del sigle, la noya vá efectuar un escamoteig complet de la seva persona, deixant al merlot ab un pam de nas y ab un pam y mitj de vara.

OLOT, 6 de maig

Entre las innovacions portadas á cap pel místich burges de l' iglesia de Sant Cristófol las Fonts, s' hi conta la de haver donat un plasso curt á las casas de pagés que desde temps immemorial tenian banch á l' iglesia, de que podían retirar-lo, puig de lo contrari 'ls digué que n' faria estellas y 'ls tiraria al foch. Desaparecuts els banchs, el místich negociant hi ha posat cadiras pera treure'n mes diners. Encare que Jesús vá expulsar pera mercaders del temple, no es fácil que torni á baixar á reproduhir la escena de l' expulsió, en vista de que al efectuarlo per primera vegada, tampoch ne vá treure res.

L' INSTRUMENT

o ho han sentit explicar may?
Pues fassin rotllo y escoltin, que l' historia no pot ser mes divertida.
Diu que va anar de la següent manera:

Sant Jaume, distingit mata-moros, patró d' Espanya y procurador dels nostres assumptos en las regións celestials, va cridar apart á Déu un dia que aquest estava de bon humor, y ab molta humilitat va dirli:
—Senyor, si us dignessiu aténdrem una estona, us parlaria dels assumptos de la meva patria adoptiva, que, segons noticia, no marخان gayre bé.

—Deus referirte á Espanya.
—Sí, senyor. Diu que alló no pot anar ni ab rodas.
—¿Cóm ho sabs?
—Per las súplicas, queixas y oracions que 'ls governs continuament m' envían.—

No va posarse Déu á riure, perque es persona molt seria y ni un moment abandona la seva magestat augusta; pero 's mirá á Sant Jaume ab un ayre de dupte bastant accentuat:

—¿Els governs precisament?—va dir.—¿Si qu' es raro! Déu ser l' única nació ahont aixó succeeix: en els demés païssos els que 's queixan son els pobles.

—Pues, senyor, es tal com us dich. Cada quatre ó cinch mesos—qu' es el temps que allí 'ls governs solen durar—rebo del que novament acaba de pujar al candelero la mateixa lamentació: ¡Gloriós Sant Jaume, compadivoy de nosaltres, doneunos el vostre apoyo, ampareunos!

—Pero ¿qué tenen? ¿Qué 'ls succeeix?
—No ho sé: el resum de tots els seus gemeschs es que 'l país es ingovernable.

—¿Y qué volen? ¿Qué demanan per governar-lo bé?
—Un instrument.

—¡Ah! va fer llavors el Pare Etern, recordant qu' en efecte els governants d' Espanya dirigian l' orquesta sense batuta.—La pretensió es tan justa y enrahonada, que immediatament vaig á satisfarla.

Y obrint un armari ahont Nostre Senyor hi guarda las sevas cosas, agafá una bellíssima espasa, treballada ab tots els primors del art celestial, y entregantla á Sant Jaume:

—Té—li va dir.—es l' espasa de la Justicia, l' millor instrument pera dirigir els pobles y proporcionarlos la pau y la tranquilitat. Cap nació, regida per aquesta eyna, ha anat malament. Enviala al govern d' Espanya, y digali que 'n fassi bon us y que no la osqui, que d' instruments tan hermosos com aquest no se 'n veuhen gayres.—

Quinze dias després d' aquesta conferencia, Sant Jaume torná á emprendre á Nostre Senyor:
—Pare Etern, si volguessiu escoltarme...
—Digas: ¿qué hi ha?

—Al govern d' Espanya se m' está queixant de malo manera.

—¿Cóm!... No vas enviarli aquella espasa?

—Sí, senyor, pero no se 'n sab servir. Diu qu' es un' eyna massa delicada, massa fina: que per manejarla 's necessita un tacto extraordinari y un criteri molt clar: qu' en dugas senmanas que la té ja se li ha torsat una pila de cops... En una paraula, que troba que no es aixó lo que li convé.

—¿Qué voldria donchs?
—Un' altra cosa; un instrument... ¿cóm us ho diré jo?... mes de confiansa.—

Déu, encare que bastant disgustat, perque aquella sortida no se la esperava, torná á obrir l' armari, furfullejá una mica y n' tragué un sabre de tamanyo regular.

—Veyám—va dir donantlo al patró d' Espanya:—té, digali que probi aixó.

—¿No se sembla massa á la espasa?

—¡Fuig! ¡qué s' ha de semblar! L' espasa es un' eyna de las festas: aixó es un trasto de diari. Aixó no 's torsa, ni 's trenca, ni fa pessigollas: costa una mica aixecarlo, pero allá ahont cau, s' hi coneix.

—¿Y voleu dir que 'l govern d' Espanya sabrá usarlo ab salero?
—Fill meu, aixó es cosa seva. Jo dono l' instrument: la trassa, ell es qui ha de procurársela.

Transcorregut apenas un mes, torná Sant Jaume á dirigir-se al Pare Etern.

—Senyor...—va dirli, una mica avergonyit.

—¿Qué? ¿Altra vegada enredos de la teva segona patria?

—Sí, senyor: el govern...

—¿Tampoch li agrada l' sabre?

—Diu que no.

—¡Endavant!... ¿Y per qué no? ¿Quins inconvenients hi troba?

—No ho sé; una infinitat. Diu qu' encare es un instrument massa senyoret.

—¿Poca manyal...?

—Tot lo que vos volgueu, potser sí; pero ell opina que lo que li aniria millor es un' eyna mes práctica, mes senzilla y, sobre tot, mes al alcans de todas las inteligencias.

—Ja veurás—va exclamar llavors Déu, tornant á obrir l' armari d' una revolada:—té, digas á aquests bútxaras que l' únic trasto que 'm queda es aixó.

Y entregá á Sant Jaume un formidable bastó, groixut com la munyeca d' un home.

Desde aquell dia es fama que l' nostre patró no ha demanat res mes al Pare Etern.

Y es perque diu que 'l govern espanyol quedá tan contentíssim del regalo, que ja may mes ha deixat el bastó de la má.

FANTÀSTICH

LLUYTAS FRATICIDAS

Empés per las tremendas exigencias de la moderna vida social té cada día el capital mes gana y té l' obrer majors necessitats.

L' afany de ferse rich en quatre días y reunir inmensos capitals per sostenir ab ventajá competencias ab altres fabricants, fá abusius als burgesos, sa copdicia no sab, ni pot, ni vol may refrenar y explota sens consciencia á la gent que li guanya el capital.

Aixó provoca lluytas suícidas; molt sovint costan sanch, pro *esquirols* y *vagabunds* son quí 's pega; es dir, sempre els de baix contra els de baix.

Y aqueixa lluyta insana y fraticida se repeteix sovint, á cada instant. Pobres esclaus que per vuyt rals diaris han d' aná uniformats

y perden fins el nom per ésse un número se barallan ab rúbia ab sos germans que viuhen lliures, y lograr voldrían per tothom llibertat y benestar.

Uns obrers contra uns altres s' acriminan, s' insultan sens pietat per qüestions de noms, per petitesas, que res treuhen á cap puig l' ésser *socialista* ó *libertari*.

no es motiu perque vajin á las mans quins sofreixen encare tot un régimen que 'ns explota á tothom per un igual.

Y tenint per combatre cosas altas sempre 'ls de baix aném contra 'ls de baix!

Si tots quins no gosém de privilegis, els qu' estém oprimits, els explotats, els que sufrim l' engany y las perfidias d' un munt d' anacronismes bestials, els que fíem la vida y el pervindre al Amor, á la Ciencia y al Treball;

si tots quants professem ideas amplías de germanor, progrés y llibertat unissem nostre esforç pera combatre als enemichs del poble seculars qu' en nom de Déu, del ordre y de la patria ens xuclan esperit, suhor y sanch,

la redempció de la nissaga humana donaria un gran pas. ¡Evitem tots plegats, per fraticida, la lluyta dels de baix contra els de baix!

DELFI ROSELLA

EN PRÓ DE LA ABOLICIÓ DE LA PENA DE MORT

Laval (Fransa) set anys enrera 's vá cometre un crim espantós: l' assassinat del rector Fricot, qual cadáver signé trobat dintre de un pou, ab un travesser al damunt per impedirli la sortida.

L' opinió pública acusá uná-

En vigílias de las elecciones de diputats á Corts

Els cacichs barcelonins, fraternalment aliats, passen revista á las forsas ab las quals se proponen guanyar la próxima batalla.

La bullida

¡Vinga llenya!

niment a un seu vicari, l'capellà Bruneau, sobre qui pesaven indicis vehements per mes qu'ell, responia a totes las acusacions proclamant la seva innocència. No li valgué res y fou declarat culpable pel Jurat, y condemnat a la pena capital pel Tribunal de Dret.

El Papa gestioná ab el govern de la República l'indult del reo; pero l'govern francès se vejé impossibilitat de correspondre als seus desitjos: el capellà Bruneau signé guillotinat.

Y aquí pau y després gloria.

Han passat set anys de l'execució.

Quan vels'hi aquí que la majordona del capellà assassinat, trobantse en trànsit de mort, ha declarat públicament qu'ella fou qui assassiná al seu amo.

Ha declarat mes encare, aixó es: que poch després de cometre l'horrendo delictu s'aná a confessar ab el capellà Bruneau.

De manera que aquest sabia perfectament qui era l'assessí del seu colega y s'ho callava, fins quan se l'acusava a n'ell; s'ho callava per no quebrantar un secret de confessió.

Y, sense quebrantar aquest secret, prometé que li seguissin la causa, que l'portessin davant del jurat, que l'condemnessin a la pena capital. Y sense quebrantar aquest secret pujá al patíbul. Caygué la guillotina, y son cap signé separat del tronch, sense acusar a sa penitenta, sense dir:—No so jo l'culpable; es fulana: ella mateixa m'ho vá dir.

Confessém qu'es digne de la major admiració aquest rasgo de heroisme y de fidelitat al cumplí-

ment de sos debers religiosos. No creyém que s'trobessin molts ministres de la religió que procedissen ab tanta enteresa. Tenen rahó d'entusiasmarse els que avuy posan al capellà Bruneau en la categoria dels sants y en el catàlech dels mártirs.

¿Pero y si tot aixó que ha dit la majordona en trànsit de mort, no signés veritat? Si veyentia en trànsit de mort, y per consegüent fora del alcans de la justícia humana algú li hagués suggerit l'idea de declararse culpable de un crim, á fi de conseguir el doble objectiu de rehabilitar la bona memoria del capellà Bruneau, y al mateix temps de oferir l'exemple admirable de un acte d'heroisme purament catòlich?

Perque no deixa de ser extrany y fins á cert punt inexplicable, que la majordona dat qu'ella hagués sigut l'autora del crim, tingués tals remordiments de consciencia que l'induhissen á confessarse, y després deixés de tenirlos al veure al sacerdot posseïdor de son secret, acusat injustament, condemnat á mort injustament y guillotinat. No s'comprén, no s'explica aqueixa inconseqüencia.

De totes maneres, dat que la versió que sustentan els catòlics siga l'única certa y positiva, sempre resultarà que junt á un sacerdot admirable pel seu heroisme, s'hi destaca una penitenta execrable per la seva maldat. Y la causa de la confessió, en lo que se li puga atribuir de redemptora, queda per terra.

La religió catòlica guanya un sant; mes el sagrament de la confessió no guanya res enterament ab l'exemple de una penitenta que permet morir al seu confés, acusat precisament del crim qu'ella va cometre, del crim qu'ella va confessar-li.

En aquest punt la religió catòlica pert per un costat lo que ha guanyat per l'altre.

En cambi nosaltres, qu'en nom de la humanitat hem sigut sempre enemics de la pena de mort, considerant que l'home, ni dintre de la llei, ni fora de la llei, está autorisat pera destruir una vida humana, nosaltres som els únics, que podem afegir el cas de Laval, als moltíssims arguments teòrics y pràctics, conduents á demanar la supressió de una pena, que un cop executada no té reparació possible.

J.

E'ns ha declarat en huelga de tractar de lo que mes ens agradaria.

La nostra huelga no es voluntaria; es forosa.

Quan s'alsi la suspensió que un dia ó altre serà, tindrem de nou ocasió de tornar á treballar.

Un amich meu foraster me deya l'altre dia:—Aquest Barcelona está posantse inhabitable. —¿Y aixó, per qué?—vaig preguntarli. —Home la pelussa dels plátanos moguda pel vent á un home tot lo dia l'fá tussir. —¿Y de tussir se queixa? Signés periodista com

jo, y s'trobaria ab un tapa-bocas forós, que avuy que la calor va acentuantse l'ofega y no l' deixa respirar.

Llegeixo en un periòdic de la nit del dimecres: «Por la Alcaldía debería mandarse quitar el agua corrompida del surtidor de la Plaza Real.»

Els adverteixo que aquest suelto que ningú negará qu'es molt intencionat ha passat per la censura prévia.

¿Y per qué estarà corrompuda l'aygua del sortidor de la Plassa Real?

Lo qu'es jo m'ho figuro y tal com ho penso no tinch cap reparo en dirho:

L'aygua del sortidor de la Plassa Real está corrompuda, perque en Planas y Casals cada día, quan surt de casa seva, se la mira.

Com que tant si governa en Silvela, com si governa en Sagasta, á la premsa de oposició sempre li toca rebre, m'hi arribat á imaginar que l'títulu torn dels partits es un aparat molt senzill.

Tant senzill que consisteix en un corró y una roda de quita y pon.

Y la manera de ferlo funcionar consisteix en treure la roda, y fer servir de corró el garrot per rompre las costellas á la premsa de oposició.

Pel districte de la Seo de Urgell se presenta candidatura del Sr. La Rosa en contra del fill de n' Martínez Campos.

Molt celebraré que aquest candidat cuner, sense altre mérit que l' de ser fill del seu papà, quan vagi per agafar la rosa s'clavi á la má totes las espinas.

Jo no puch creure que siga veritat, que al tornar á Madrid en Silvela, de regrés de son viatge á Vilanova, quan passava per dessota de un pont á poca distancia de l'estació de Morell, algun mal intencionat tirés una grossa pedra sobre l'cotxe-saló que l'conduhia.

No pot ser; de cap manera. Mes m'estimo creure que l'simpálich viatjer, al passar per dessota d'aquell pont, va tussir fort involuntariament. Y ja es sabut que quan l'home de la daga s'possa á tussir una mica fort, hasta las pedras s'esllavissan.

Un periodista publica la llista de mes de 30 carrers, que no existeixen en cap plano, ni en cap indicador de Barcelona, y ab tot els tals carrers figuran en las llistas electorals, plens de casas, y cada casa d'ells, farcida d'electors, tots els quals es de creure que anirán á emetre l' vot.

Un cacich deya:—Ja ho veuhen, diguin lo que vulguin en contra nostre, no hi ha ningú com nosaltres per engrandir las poblacions.

Sortint dels Jochs Florals, cridava un entusiasta:—Visca en Pil! En aquell moment va cáureli una garrotada al mitj del cap.

Aixó vol dir que ls que demostran massa entusiasme pels pins, están exposats á arpeggá una pinya.

Andavias es un poblet de la provincia de Zamora, que acaba de ser teatro de un drama edificant.

Personatjes que parlan y obran: un peó caminer, la seva muller y l' rector del poble.

Personatge que no parla, pero obra: el Deu Cupido.

Acció de l'obra: un seguit d'amors adúlter entre la peona y l' mossén. Una gran escama del marit.

Desenllás: tres tiros de traïdor disparats pel sacerdot sobre l'marít enganyat, quan sortia de una casilla ahont va ferli passar la nit la seva dona.

Epíloch: detenció del ensotanat, pocas horas després del crim, mentres celebrava l'sant sacrifici de la missa.

Comentari final: va ferlo l'escolá que li ajudava, quan apagant els ciris, va dir:—Apaga y vámonos.

A Sant Boy s'ha representat el drama *Electra*. Y consigna *La Perdú* el següent dato, que m'apressuro á recullir:

«La Junta de Fillas de María y d'altres associacions piadosas també van *electrizar*se. Fins n'hi va haver del Apostolat de l'Oració que van sortir á las taulas, de monja de comparsa.»

¡Qué volen que ls digui! Jo trobo molt mes decent que aquestas bonas xicotas s'electrissin ab l'obra de n' Galdós, que no quan algun ensotanat las hi toqui cert punt... de la qüestió.

La possessió de las islas Filipinas els hi sortirà als yankees per una friolera.

Calculin qué fins ara portan gastats no mes que un milió de duros, quatre mil homes morts y dos mil que han quedat inválits.

Y tot just son amos de allá hont posan els peus, y encare si no ls en treuhen.

Tant mateix per conquistar un cementiri s'hi gastan massa diners.

Ma filla va entrá á las monjas, y al sortirne ara fa poch tenia un pam més de llengua y un quintá menos de cor.

Si se't mor' un gat no l' llensis, fical á dintre d'un sach y pórtal á cal cacich. ¡Veurás cóm te l'compraré!

«Pel Maig cada día un raig, fins ara solia dirse. Modifiquem'ho: «Pel Maig cada día corredissas.»

Sèu, si esperas que ls frarots siguin expulsats d'Espanya; sèu, que si has d'esperar dret, ¡no t' arrendo la ganancia!

Un govern tan religiós, tan catòlich, tan de missa, ¡y ls seus dependents no fan res més que rompre batismes!

«Dos palos tengo en el alma» que may olvidaré, amor: el de Jacob, que vas darme, y l' que m'va dá un polissón.

L. WAT.

Á L' INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—A-ma-deo.
- 2.ª FUGAS DE CONSONANTS.—*La Carcojada*. *La Castanyada*.
- 3.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Patricións*.
- 4.ª CONVERSA.—*Jordi*.
- 5.ª GEROLÍFICH COMPRIMIT.—*Fora capelláns*.

Han endevinat totes ó part de las solucions del número passat els caballers: Peret Oli Uger, B. de F., Mech Mech, A. Ribas Ll., Erisso Panisso. Dos manys de la Maquinista, de la quadra de n' Casas, Noy de Hostafranchs, Lo Solé de casa Olivé, Escultor, Un escolanet de Figueras, Nay de las mostras, Eduardo Ferrer, Aigua Freda, Un espartenyot, J. Albertí P., El terror y el furor de Masnou.

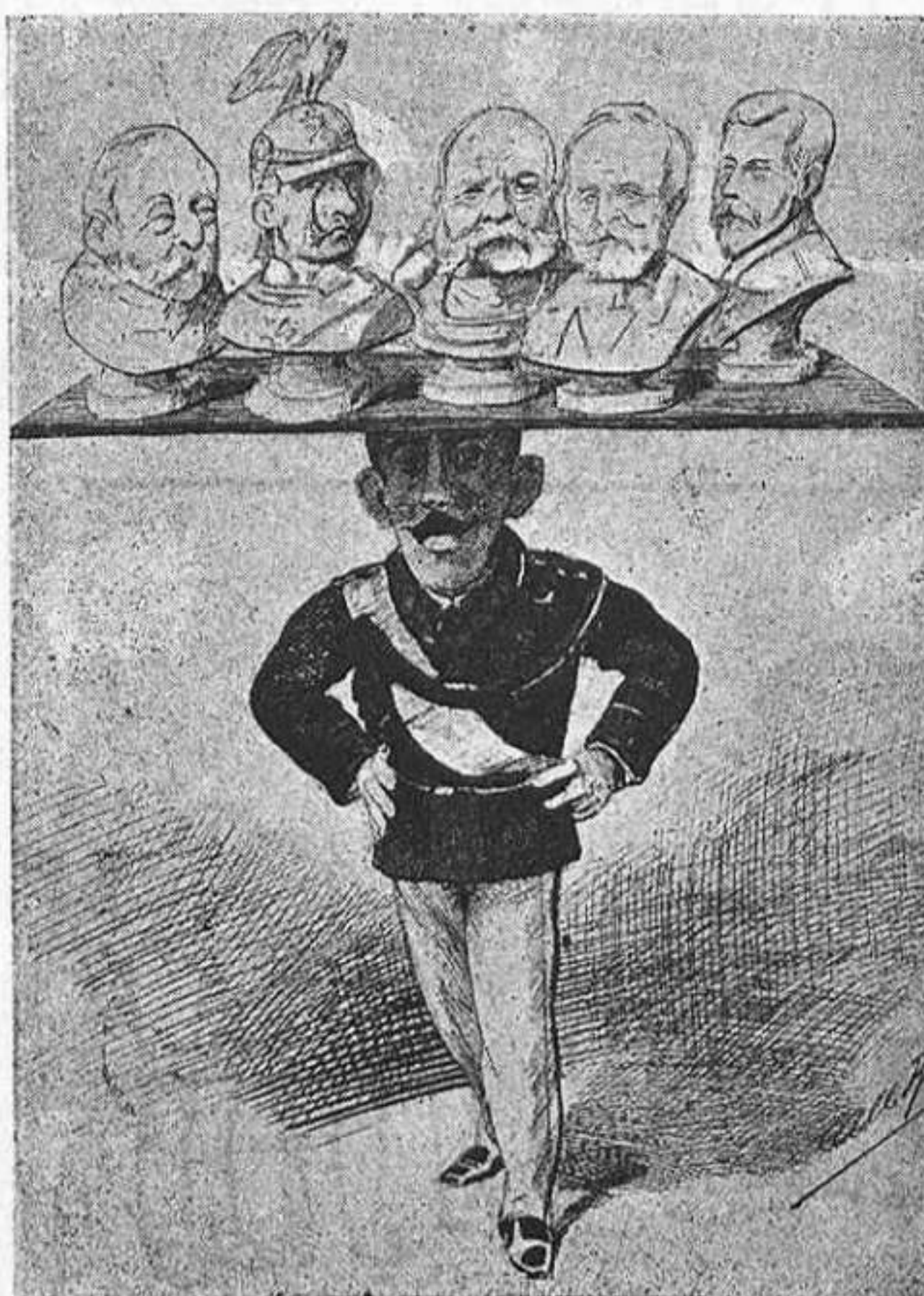

Caballers: El terror y el furor de Masnou, Cugullada Llansanensa, Peret Oli Uger, Vi-car y Dolent, B. de F., Borrell y Martí, Teneb Neleb, A. Ribas Ll., Noy Tunet, Triquinosis del Cafret, Un aprenent, M. Senyer, Noy d' Hostafranchs, Noy de la Estació, Lo Solé de casa Olivé, Escultor, Enamorat de l' H., Sanch de Mosquit, Aymada H. R., Xech de Llansá, Carté, K. K. Huét, Un espartenyot, Catalá Nista, K. Nari Mut y J. Albertí P.: Pim! pam! pum! Muts... y á la gábia!

Caballers: E. M. G. (Badalona), Sisquet de Reus, Juan Martí R., Joan Bebé, Julieta y Romeo, Antonio Zaragoza, Noy de las mostras, Tío Lucas de las vinyas y Enrich M. Gener: *Vale más algo* qu' una canonada. Ciutadá: L. Castell Ferris: No.—Joaquim Bigorra: Cál—Chelín: Prou...—Pau Simarrisco: Uff!—Noy de la sal de Premiá: Part.—Salvador B. Vilaseca: Pssss!—Pau Manias: Mitg.—Lluïseta del Castell: Psé!—J. M. Margallo: Ex!—Enriqueta Costa Caballé: Dit.—Lolita Zapatero: Fet.—J. y F. Bonaplata: Oh...—Baldiri Costa Inglés: Brrrr...—Pau Sarrisca: Uuuuy!...—M. Huertas: Hmmm...—F. Carreras P.: Well.—J. S. A.: ¡Uix!—S. de C.: Prou...—Joseph M.: Mallafre: Casi.—Volátil de ploma: Llei.—Manel Trepal: Zis, zás!

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8. Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

LA CARICATURA AL EXTRANJER

UN SANTI-DI-GUIXI.—L' equilibri europeu.